

Joutsan kunnan tarkastuslautakunnan talouden ja hallinnon arviointikertomus vuodelta 2021

1. Tarkastuslautakunta

Joutsan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan toimikausiaan vastaavien vuosien 2017-2021 sekä 2021-2024 ajaksi talouden ja hallinnon tarkastuksen järjestämistä varten. Vuoden 2021 kuntavaalien siirtyminen huhtikuulta kesäkuulle jatkoi lautakunnan toimikautta siten, että uusien toimielinten toimikausi alkoi 1.8.2021.

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa ja siihen perustuen Joutsan kunnan hallintosäännössä. Lautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuustolle. Sen erityisenä tehtävänä on arvioida vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä arvioida myös sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunnan tehtävänä on valvoa säädetyllä tavalla luottamushenkilöiden, kunnanjohtajan, kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijän sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitusten perusteella laadittu sidonnaisuusrekisteri valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri on laadittu uusien luottamushenkilöiden aloitettua tehtävissään.

Syksyn aikana tarkastuslautakunta suoritti kilpailutuksen kunnan hallinnon ja talouden tarkastuspalveluista tilikaudelle 2022-2026. Tarjousvertailun perusteella kokonaistaloudellisimmaksi todettiin Mikkelin Tilintarkastus Oy, joka tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti valittiin palveluntuottajaksi valtuuston päätöksellä.

Tarkastuslautakunta voi kiinnittää huomiota myös muihin tarpeellisiksi katsomiinsa asioihin. Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista. Lisäksi lautakunta on tiiviissä yhteistyössä tilintarkastajan kanssa ja seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista.

2. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja toiminta vuonna 2021

Tarkastuslautakunta 1.1.2021 – 31.7.2021

Varsinaiset jäsenet

Matti Kallioinen, puheenjohtaja
Eero Peltoniemi, varapuheenjohtaja
Taisto Holla
Ansa Avikainen
Liisa Temisevä
Pirjo Mäkinen

Varajäsenet

Erja Hölttä
Marja Tuovinen
Jari Vuopio
Riku Flink
Virva Teräväinen
Erkki Rantanen

Tarkastuslautakunta 1.8.2021-31.12.2021

Kalle Willman, puheenjohtaja
Eero Peltoniemi, varapuheenjohtaja
Juha Järvinen
Marja Kallioinen
Liisa Temisevä
Anna-Maija Nieminen

Ansa Avikainen
Markku Leskinen
Pirjo Mäkinen
Matti Kallioinen
Virva Teräväinen
Taisto Holla

Tarkastuslautakunta on toiminut pääosin toimikautensa alussa vuonna 2017 päättämänsä toimintasuunnitelman mukaisesti. Lautakunnan valmistelijana ja esittelijänä muista lautakunnista poiketen toimii puheenjohtaja.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana yhteensä 8 kertaa, joista 4 kokousta oli kevätkaudella ja syyskaudella pidettiin 4 kokousta.

Vuoden 2021 tilintarkastajaa on kuultu kokouksissa 3 kertaa. Tilintarkastajan suorittamat tarkastukset ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti.

Tilintarkastajan lisäksi lautakunta on kuullut kokouksissaan vuoden 2021 aikana kevätkaudella tekninen isännöitsijä Petri Laitista, Joutsan Vesihuolto Oy:n toimitusjohtaja Teijo Mäkistä, perusturvajohtaja Anna-Maija Kääriäistä. Syyskaudella uusi tarkastuslautakunta kuuli Joutsan Vesihuolto Oy:n toimitusjohtaja Teijo Mäkistä ja talous- ja hallintojohtaja Matias Penttistä.

Arviointikertomuksen laadinnassa esteellisiä ovat olleet puheenjohtaja Eero Peltoniemi kulttuuritoimen, Marja Kallioinen kulttuuritoimen, Anna-Maija Nieminen Puulan seutuopiston ja Timo Hännikäinen perusturvan osalta.

3. Tilinpäätös

Vuodet eivät ole veljeksiä. Kun vuoden 2020 tilikaudella alijäämää oli 524 508 euroa vuoden 2021 tilikausi olikin muuttunut 1560 088 euroa ylijäämäiseksi. Osaltaan siihen vaikutti edellisvuoden alijäämäisestä tilinpäätöksestä johtuvan 500 000 euron harkinnanvaraisen valtionosuuden saaminen. Joutsan kunnan tulos oli poikkeuksellinen valtaosan kunnista päädyttyä negatiiviseen tulokseen, vaikka koronaepidemia vaikutti voimakkaasti myös talouteen ja toimintaan. Monet toiminnot kuten sisäliikuntapaikat ja kuntosalit olivat suljettuina vain lyhyehköjä aikoja ja toiminta pystyttiin järjestämään ainakin rajoitetusti.

Kiinteistöveron tuottojen alitus johtui osin siitä, että kiinteistökartoituksen tuloksia ei ennätetty saada verotuksen pohjatiedoiksi.

Kunnan ja konsernin alijäämästä johtuvat riskitekijät ovat poistuneet ainakin hetkellisesti kunnan ylijäämän ansiosta.

Lausuntonaan tilinpäätöksen hyväksyttävyydestä ja vastuuvapaudesta tilintarkastaja toteaa, että tilinpäätös voidaan hyväksyä.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää omalta osaltaan valtuustolle, että tilinpäätös hyväksytään ja vastuuvapaus tilivelvollisille myönnetään.

4. Kunnan hallinto ja sen toimivuus

Hallinnon työtä ja sitä kautta kustannuksia lisäsivät vuoden aikana tavanomaista useammat eri toimielimien päätöksiin liitetyt valitukset ja oikaisuvaatimukset.

5. Tarkastuslautakunnan havainnot ja arvioita vuodesta 2021

Kehittämisyksikkö ja elinvoima

Kehittämisyksikkö on onnistunut vuoden 2021 tavoitteiden saavuttamisessa taloudellisesti hyvin kokonaisuutena, kun huomioidaan henkilöresurssit ja hallintouudistuksen vaatimat ylimääräiset työtehtävät sekä toinen peräkkäinen koronavuosi. Nykyisellä palvelurakenteella on saavutettu tuloksia ja vaikuttavuutta, mitkä ylläpitävät kunnan elinvoimaa ja mahdollistavat elinvoiman kasvua.

Elinkeinopoliittinen mittaristo -tutkimuksen (nykyinen Yrittäjien kuntabarometri) mukaan kunnan yritykset ovat arvioineet kunnan elinkeinopoliitiikan kokonaisarvosanaksi 3,0 asteikolla 1–5, Joutsan sijoituessa omassa maakunnassa sijalle viisi (5).

Joutsan väestöstä (4 263) alle 15- ja 65-vuotta täyttäneitä sekä yli 65-vuotiaita on 2 145. Väestöstä 15–64-vuotiaita on 2 118, joista työssäkäyviä on 1 414. Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta on 9,7 % (168).

Työvoimasaatavuuden edistämistä mahdollistettiin yhteistyöhankkeella ammatillisen koulutuksen kanssa. Neljän kunnan kanssa toteutetussa hankkeessa on valmistunut lähihoitajia. Tämän toivotaan tuovan apua rekrytoinnin haasteisiin hoiva-alalla. Työllisyysasteen kohentamisessa on työttömyysprosentti parantunut edellisestä 13 %:sta 9,7 %:iin.

Oravakiven kiinteistökehityksen neuvottelut ja yhteydenotot eivät ole tuottaneet vielä tulosta. Tontteja ei ole vielä myyty yhtään, mutta kehittämis- ja myyntitoimien odotetaan tuottavan tulosta ja vaikuttavan lähitulevaisuudessa. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Oravakiven alueen kehittämiseen ja jatkaa Oravakiven alueen kehittämiseen liittyvien toimien seurantaa.

Vuonna 2021 valmistuneen LIVCY Elävyysindeksin (Ramboll) mukaan Joutsa on koko Keski-Suomen elinvoimaisin maaseutukunta. Maaseutumaisista kunnista (187) Suomen tasolla Joutsa on sijalla kolme. Kaikkien kuntien ja kaupunkien listallakin Joutsa sijoittuu sijalle 93.

Selvityksen elävyysindeksi mittaa kunnan palvelujen saavutettavuutta kävelen. Joutsan vahvuuksiksi on todettu eri elävyyskategorioissa erityisesti viher- ja virkistysalueet sekä liikuntapalvelut. Julkaistu selvitys ja omat kampanjat ovat lisänneet kunnan tunnettuutta, kiinnostusta Joutsaan ja mahdollistavat alueen vetovoimaisuuden kasvua sekä parhaimmillaan houkuttelevat uusia yrityksiä sijoittumaan Joutsaan.

Maaseututoimen välittämät tilastotiedot rahavirroista (2018) lasketaan Kantar TNS Agri Oy:ssä. Maatilojen tulot (brutto, ei sis. alv.) olivat kunnassa 14,9 milj. euroa, joista maatalouden myyntitulot olivat 4,5 milj. € (30 %), maatalouden tulotuet 3,7 milj. € (24 %), metsätulot 3,8 milj. € (26 %) ja sivuansiot/ liitännäiselinkeinot 3 milj.€ (20 %). Vastaavasti maatalouden pääostopanokset olivat 3,23 milj. €. Maatalouslomituksen hallinnoimista tilastoista todetaan, että kunnan alueella on v. 2021 käytetty noin 2325 pv lomituspalveluja.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toteumatietojen raportoinnin selkeyttämistä helpottaa, jos toimien tavoitteet, toimenpiteet ja täsmälliset mittarit sekä toteutumatiiedot on kirjattu ja saatavilla sekä useimmista mittareista olisi saatavilla ajantasaista tietoa.

Perusturva

Perusturva on toiminut paineen alla, tavoitteiden ollessa selkeät. On selvittävä pandemian luomista haasteista, ja henkilöstön riittävydestä. Ikäihmisten palvelukartan painopisteet on ajoitettu vuosille 2021-22. Hyvinvointia lisääviä palveluita on voitu toteuttaa vain osittain, koska päivätoiminta päästiin aloittamaan vasta syksyllä yhteistyössä Toimintakeskus Helperin kanssa. Suunnitelmissa olleet varhaisen puuttumisen toimenpiteet eivät kaikki toteutuneet ja ovat siirtyneet myöhempään ajankohtaan.

Kulunut vuosi toi myös kouluttamisen tarpeen, kun käyttöön otettiin RAI-toimintakykymittari arvioinnin välineeksi. Osaamista lisättiin niin lääkehoidossa, saattohoidossa ja hyvinvointitekniikan hyödyntämisessä. Perusturvan koulutuspäiviä kertyi 283

henkilöstökertomuksen mukaan. Hoitajien työn tueksi otettiin käyttöön 4 etähoitoyhteyttä. Korona-aika lisäsi kustannuksia hoitotarvikkeiden, puhdistuksen ja suojautumisen osalta ikäihmisten palveluissa n. 155 275 €, johon on valtion korvaus. Verkkosivujen päivitys toteutettiin, kuten oli suunniteltukin. On ollut myös tarve lisätä tiedottamista kunnan verkkosivuilla, joiden käyttö on ollut nopein tiedon välittämisessä kuntalaisille.

Henkilökohtainen asiointi on estynyt koronarajoitteiden vuoksi. Perusturvan rakenteet kokivat muutoksen, kun kuntien sopimuksella Luhangan kunnan edustajat tulivat mukaan 1.08.2021 alkaen lautakunnan ja yksilöjaoston toimintaan.

Palveluseteleiden ja ostopalvelupaikkojen vähennys toteutui 365 vuorokaudella verrattuna edelliseen vuoteen ja talousarvio alittui 131 746 €. Omaishoidon tuen asiakkaiden lukumäärä lisääntyi ja hoitomuoto on laitospaikkojen ohella hyvin toiminut.

Lastensuojeluun toi kaivatun lisän uusi sosiaalihuoltolaki, joka antaa mahdollisuuden palveluihin ilman lastensuojelun asiakkuutta. Näin perhetyön mahdollinen tuki saadaan hyödyntämään varhaisemmassa vaiheessa. Lastenvalvojan työtehtävät siirrettiin ostettaviksi Jyväskylän kaupungilta. Sosiaaliohjaajan tehtäviin kuuluvat myös koulukuraattorin työ, jonka tarve on ollut kasvava. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön ryhmä on päivittänyt suunnitelmaa, jonka toimivuus testataan tulevina vuosina.

Avoterveyden käyttö on kasvanut, mutta laitos ja suunterveyden- ja laitoshoidon käyttö on vähentynyt. Pätevän henkilöstön saatavuudessa on ollut suuria haasteita haitaten toimintaa.

Odottavien äitien hammashoito on pääsääntöisesti toteutunut.

Erikoissairaanhoidon menot ylittyivät merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Siirtyminen aluehallinnon järjestämiin palveluihin 2023 vuoden alussa on otettu huomioon jo ennakkoidusti ja edenneet suunnitellulla tavalla.

Sivistys- ja vapaa-aikatoimi

Tarkastusvuonna jatkunut korona-aika toi haasteensa erityisesti sivistystoimelle. Osa tavoitteista jäi sen ansiosta saavuttamatta. Lisähaastetta oli myös varhaiskasvatuksen ennakoitua suuremmat lapsimäärät.

Talousarviopoikkeamat johtuivat puolestaan suuremmista sijaistarpeista verrattuna laadittuun talousarvioon. Joutsan yhtenäiskoulun vuotta sävyttivät erilaiset hankkeet. Hankerahoitusten saaminen on vaatinut viranhaltijoilta voimavaroja, mutta ne on koettu onnistumisina.

Osalla kouluikäisistä todettiin mittauksissa fyysisen kestävyuden ja lihaskunnan heikkenemistä johtuen osin korona-ajan aiheuttamasta koululiikunnan vähentymisestä. Tilanteen uskotaan korjautuvan koronan hellittäessä sekä niin sanottuun normaaliin siirryttäessä.

Lukio on osoittautunut tasokkaaksi ja samalla elinvoimaiseksi. Opiskelijamäärä uhkasi aiempina vuosina supistua, mutta on nyt asettunut noin 60 opiskelijan suuruiseksi.

Puulan seutuopistoille myönnettyistä tunteista huomattava osa jäi käyttämättä koronan estäessä lähes kokonaan fyysiset kokoontumiset. Voi vain toivoa, että sillä ei jatkossa ole suurempaa vaikutusta opiston toiminnan rahoittamisessa ja kurssitarjonnassa.

Koulumaailman lisäksi myös vapaa-ajan toimessa hankkeilla on ollut myönteinen merkitys. Joutsan liikkuu -hanke mahdollisti suosituksi osoittautuneen liikuntaneuvonnan sekä viiden uuden matalankynnyksen liikuntaryhmän perustamisen.

Joutsan Etsivä nuorisotyöhanke sai Opetus- ja kulttuuriministeriön avustusta 30.000 euroa erilaisiin vaikeuksiin joutuneiden alle 29-vuotiaiden auttamiseen.

Kirjastojen tarpeelliseksi koettu omatoimikirjasto ei ollut käytössä koronan takia alkuvuodesta, mutta palveli jälleen kuntalaisia toukokuun alusta alkaen. Korona-aika valitettavasti heikensi kirjaston ja koulumaailman yhteistyötä ainakin hetkellisesti.

Kulttuuri

Kokoontumisrajoitukset häiritsivät kulttuuri toiminnan toteuttamista koko kuluneen vuoden. Joutsan Joutopäivät jäivät pitämättä koronan takia vuoden 2020 tapaan myös kesältä 2021. Elokuvateatteri Kinon näytäntöjen ja kävijöiden määrä väheni myös koronan takia edellisestä vuodesta. Rajoituksista huolimatta Elämänkaari juhlan järjestäminen onnistui vanhus- ja vammaisneuvoston sekä eri toimijoiden kanssa yhdessä. Yhtenäiskoulun auditorio täyttyi yleisöstä, joka kiitteli ohjelman antia ja sen luomaa virkistystä. Joulupolun tapahtumaan osallistui runsas joukko kuntalaisia, nauttien kunnan ja seurakunnan sekä järjestöjen luomasta tunnelmasta.

Säännöllisesti etänä kokoontunut Kumppanuuspöytä oli aktiivinen ideoija edellä mainittujenkin tapahtumien osalta, ja vahvasti kaikkien kuntatoimijoiden yhteistyön mahdollisuuksia. Kumppanuuspöydän muistioiden mukaan kunnassa on edelliseen arviointiin verraten kohennettu yhteisöjen näkyvyyttä kunnan internet-sivuilla, nimetty järjestöyhteistyöstä vastaavat viranhaltijat sekä sitouduttu osallistamaan järjestöjä yhä enemmän kunnan hyvinvointikertomustyössä. Kunta on tarjonnut tiloja vapaaehtoisten käyttöön korvauksetta.

Taidelaitos Haihatus on saavuttanut tunnettuutta ja palkittu viimeiseksi kunniainnalla käynnistämistään Musa-Sunnuntait-tapahtumista (2020 ja 2021) Suomen suurimman musiikkialan Femmagaala -palkintojenjakotilaisuudessa. Vuoden 2021 kulttuuripalkinto myönnettiin Taidelaitos Haihatusen toiminnanjohtaja Risto Puuruselle.

Muun yleisen kulttuuritoimen rahallinen resurssi koko sivistystoimesta on vaatimaton, mutta taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat tilinpäätösinformaation mukaan olosuhteisiin nähden hyvin. Kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen kunta jakoi 10 000 euroa, joka mahdollisti uusia hakijoita. Runsa paikallinen kulttuuri, aktiivinen kolmas sektori ja elävät kylät luovat pohjan sille, miten kunnassa viihdytään ja siitä kiittäminen on aktiivisia kuntalaisia.

Tekninen toimi

Kunnassa on investoitu vahvasti terveydenhuollon kiinteistöihin. Uusi sote-keskus tuo jatkuvuutta kunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, joita tarvitsemme uuden sotealueen tiimellyksessä. Sote-investoinnit ovat lautakunnan mielestä perusteltuja investointeja ja niiden pois jättäminen olisi ollut virhe.

Kunnassa toteutettiin toisen kerran osallistavaa budjetointia. Tähän oli varattu 20 000 euroa. Kunnan verkkosivuilla olleeseen ideointikyselyyn tuli 40 ehdotusta, joista merkittävä osa toivoi viihtyvyyden lisäämistä kirkonkylään ja Leivonmäen taajamaan.

Joutsan kirkonkylän yleisilme onkin kohentunut, mutta vaatii edelleen huomioita tulevina vuosina. Kirkonkylän lisäksi lautakunta kiinnittää huomiota kunnan kirkonkylän näkymään ja sen kohentamiseen tullessa nelostietä etelästä.

Tarkastuslautakunta kokee huolena henkilöstön riittävyyden kunnan konserniyhtiöissä Joutsan Lämpö Oy:ssä ja Joutsan Vesihuolto Oy:ssä. Lautakunta kiinnittää asiaan huomiota siten, että osaavaa henkilökuntaa on riittävästi myös häiriötilanteissa.

Kunnan koneista ja kalustosta (traktori ja kuorma-auto) pidetään esimerkillisen hyvää huolta.

Tarkastusvuonna valmistui keväällä 2020 käynnistynyt kiinteistöveroprojekti, jonka tavoitteena oli selvittää luvattomien rakennusten määrä. Luvattomia rakennuksia löytyi yli 2000 kpl. Kunnalle arvioidaan tulevan noin 80 000 euron vuotuinen kiinteistöveron tuotto luvituksen jälkeen.

Kaavoituksen kehittäminen on edelleen tarpeellista koko kunnan alueella haja-asutusalueet huomioiden.

Tarkastuslautakunnan mielestä koko kuntaa tulee kehittää tasapuolisesti ja haja-asutusalueita tulee hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, koska olemme vahvasti maaseutukunta vapaa-ajan asukkaineen.

Kokonaisuutena tarkastuslautakunta näkee Joutsan kehityksen positiivisena, ja pienet viillaukset tuovat maustetta harmaisiin päiviin.

6. Johtopäätöksiä ja muita huomioita

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset pakottavat kunnassa palveluiden uudelleen arvottamiseen, suunnitteluun ja resurssien uudelleen järjestämiseen niin, että asiakkaiden hyvinvointi ja yritysten sekä alueen elinvoima edelleen lisääntyvät. Tulevien muutostarpeiden ennakoiminen on mahdollista hyödyntämällä pidemmän aikajakson seurantatietoja.

Kunnan elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan elinvoiman muutosta kahden viimeisen tilastoista saatavan ajankohdan välisenä aikana. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista:

- väestömuutos
- työpaikkamuutos
- verotulojen muutos
- taloudellisen huoltosuhteen muutos ja
- koulutustason muutos.

Indikaattori saa negatiivisia arvoja, kun se on ko. kunnassa kehittynyt huonommin. Joutsan kunnan elinvoiman eväät ovat väestön ja väestörakenteen osalta heikot juuri nyt. Väestöllinen ja taloudellinen huoltosuhde rasittavat.

Kuntien rooli muuttuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen siirtyessä maakunnalliselle vastuulle ja TE-palveluiden siirryttyä kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 aikana. Kunnille siirtyy pääosa TE-toimistojen henkilö-, työnantaja- ja yrityspalveluista. Myös näiden palvelujen hankintatehtävät ovat siirtymässä ELY-keskuksilta kunnille.

Jo nyt kunnassa on paljon tehtäviä, joita toteutetaan laajalla palvelurakenteella. Monet asiat toteutetaan asiantuntijoiden ja eri organisaatioiden yhteistyönä, ja palvelujen järjestäminen ja tuottaminen eivät ole ratkaistavissa yhden toimijan tehtäväkentällä tai toimialalla.

Hyvinvointikertomuksessa (2021) todetaan, että ”Kulttuuripalveluilla on keskeinen merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta”. Kulttuuriryöryhmän on koettu olevan ehdottoman tärkeän ja se on yhdistetty kirjastotoimeen.

Kehittämisessä tulisi näin ollen lisätä edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin. Elinvoima- ja kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista myös pitkällä tähtäimellä.

Elinvoimaan panostaminen on sisällytetty kunnan strategiassa nyt Elinvoima painopisteen kahdeksaan, Kehittämisyksikön kuuteen sekä toiminnallisiin ja laadullisiin tavoitteisiin. Elinvoima sanaa käytettäessä tulee uudistusten myötä tietää tarkalleen, mitä sillä tarkoitetaan, mitä tekijöitä elinvoimaan halutaan kunnassa kuuluvan.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä elinvoiman kehittäminen nousee kunnassa tärkeimmäksi asiaksi. Vankka talous on pohja kunnan elinvoimalle.

Tarkastuslautakunta haluaa ennakoivasti tuoda esille, että elinvoiman ja elinvoimatekijöiden ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi on kiinnitettävä merkittävässä määrin huomiota ja panostettava resursseja laajasti osallistamalla kuntalaisia ja yrittäjiä, samoin vapaa-ajan asukkaita yhdessä pohtimaan kunnan elinvoiman menestystekijöitä, veto- ja pitovoimatekijöitä ja toiminnan suuntaa paikallisessa strategiapäivityksessä sekä päätöksenteossa.

Vuoden 2021 tilinpäätösasiakirjan pohjalta suositus on tulevaisuutta ajatellen, että elinvoima (kehittämisyksikkö) ja muu yleinen kulttuuritoimi tulisi vielä selkeämmin, konkreettisemmin ja vahvemmin osaksi kunnan strategiaa sekä kunnan hyvinvointisuunnitelmaa.

7. Loppukatsaus

Vuoden 2021 toimintaa arvioitaessa ja poikkeuksellisen vuoden haasteet huomioon ottaen kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Joutsassa, 30.5.2022

Eero Peltoniemi

Juha Järvinen

Timo Hännikäinen

Marja Kallioinen

Anna-Maija Nieminen

Liisa Temisevä